

ΛΑΪΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Θέατρο Σκιών: Ο Καραγκιόζης

Τι είναι το λαϊκό θέατρο;

- ❖ Το λαϊκό θέατρο χαρακτηρίζεται ως λαϊκό, γιατί, απευθύνεται στον απλό λαό ο οποίος δε χρειάζεται να είναι πλούσιος και μορφωμένος, για να το παρακολουθήσει.

Χαρακτηριστικά λαϊκού θεάτρου

- Η γλώσσα είναι απλή και κατανοητή.
- Οι θεατές μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στην παράσταση.
- Η επικοινωνία γίνεται με σύμβολα και κινήσεις.

Μορφές λαϊκού θεάτρου

- Θέατρο Σκιών (Καραγκιόζης)
- Κουκλοθέατρο

Από πού ξεκίνησε το Θέατρο Σκιών;

- ❖ Υπάρχουν διάφορες απόψεις για την καταγωγή του Θεάτρου Σκιών.

❖ Πολλοί πιστεύουν ότι η αρχή του Θεάτρου Σκιών βρίσκεται στην Ινδία ή την Κίνα. Όμως, άλλες πληροφορίες δείχνουν ότι κατάγεται από την Ασία. Η ανάπτυξη του Θεάτρου Σκιών στην Ινδία, είναι γύρω στα 200 π.Χ.

- Στην Κίνα, εμφανίζεται γύρω στα 200 μ.Χ. από ένα μάγο, που για να παρηγορήσει τον Βασιλιά Βού - Τί, που έχασε τη γυναίκα του, αναπαριστάνει τη σκιά της, πίσω από μια οθόνη. Το Κινέζικο Θέατρο Σκιών, φτάνει σε θαυμαστό βαθμό τελειότητας, και ξεχωριστή αισθητική ποιότητα, γιατί ενσωματώνει διαφορετικές τέχνες, όπως: η ζωγραφική, η χαρακτική, η μουσική και η μιμητική.
- Αρχικά, το κινέζικο Θέατρο Σκιών είχε ως χαρακτήρες διάφορες θεότητες και δράκους και αργότερα ανθρώπους.

- ❖ Στην Τουρκία και την Ελλάδα ήρθε μαζί με τους τσιγγάνους.
- ❖ Στον Ελλαδικό χώρο εμφανίζεται στα 1841 στο Ναύπλιο, όπου στην εφημερίδα της εποχής, γίνεται λόγος για τον Καραγκιόζη. Ο πρώτος καραγκιοζοπαίχτης στην Ελλάδα, ήταν ο Μπάρμπα-Γιάννης Βράχαλης. Αμέσως, ο Καραγκιόζης γίνεται δεκτός και αγαπητός στην ελεύθερη Ελλάδα, και όπου παίζεται παράστασή του γεμίζει από απλό κόσμο.

Ο Ελληνικός Καραγκιόζης

- ❖ Όπως στον τούρκικο Καραγκιόζη, έτσι και στον ελληνικό, τα γυναικεία πρόσωπα είναι λιγοστά, γιατί ο παίκτης που κάνει όλες τις φωνές, είναι άνδρας.
- ❖ Καραγκιόζης στα τούρκικα σημαίνει μαυρομάτης.

Πώς δημιουργήθηκε ο Καραγκιόζης;

- Σύμφωνα με το θρύλο, ο Χατζηαβάνης και ο Καραγκιόζης συμμετείχαν στην κατασκευή ενός τζαμιού για τον σουλτάνο Ορχάν, ο πρώτος ως επιστάτης και ο δεύτερος ως εργάτης. Οι διάλογοι των δύο ανδρών ήταν τόσο διασκεδαστικοί, ώστε οι υπόλοιποι εργάτες σταματούσαν την εργασία τους και τους παρακολουθούσαν. Όταν ο σουλτάνος πληροφορήθηκε για την καθυστέρηση των εργασιών, διέταξε το θάνατο του Καραγκιόζη. Αργότερα, όμως, μετάνιωσε για την πράξη του και κι έπεσε σε βαθιά μελαγχολία. Τότε, ο Χατζηαβάνης, που είχε ακούσει πολλές ιστορίες απ' τον Καραγκιόζη, έκοψε ένα χαρτόνι, έδωσε τη μορφή του Καραγκιόζη, κάνοντας τη φωνή του και σ' ένα άσπρο σεντόνι, έπαιζε τις αστείες ιστορίες του Καραγκιόζη.

Τι είναι ο Καραγκιόζης;

- Παλιότερα, οι παραστάσεις του Καραγκιόζη ήταν ένας τρόπος ψυχαγωγίας για τους ανθρώπους.
- Σήμερα, γίνονται θεατρικές παραστάσεις με τον Καραγκιόζη κυρίως για παιδιά, αλλά και για μεγάλους!
- Στην Ελλάδα, ο Καραγκιόζης, ως λαϊκός ήρωας, εκπροσωπεί το φτωχό, εξαθλιωμένο, πονηρό Έλληνα.

Τι χρειάζεται μία παράσταση Καραγκιόζη;

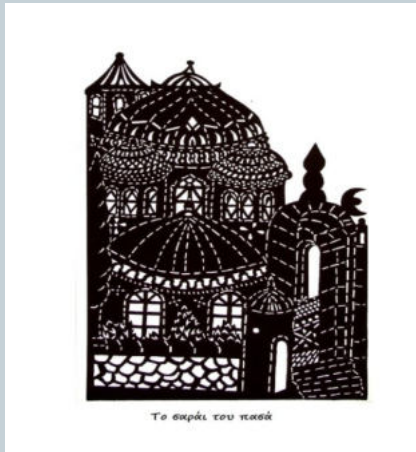
✓ λευκό πανί

✓ φιγούρες χαρακτήρων

Τι χρειάζεται μία παράσταση Καραγκιόζη;

✓ η παράγκα Καραγκιόζη

✓ το παλάτι του σουλτάνου

✓ μουσική

Ποιοι είναι οι βασικοί χαρακτήρες στον Καραγκιόζη;

- **Ο Χατζηαβάτης:** φίλος του Καραγκιόζη, συνήθως κάνει τα θελήματα του Πασά (π.χ. ως τελάλης)
- **Το Κολλητήρι, ο Κοπρίτης και ο Πιτσικόκος,** τα τρία παιδιά του Καραγκιόζη, (ή και Κολλητήρια, όταν τα φωνάζει όλα μαζί). Ο Πιτσικόκος είναι το μικρότερο παιδί του Καραγκιόζη. Ο Κοπρίτης, το μεσαίο παιδί του Καραγκιόζη, είναι εύσωμος παρά την έλλειψη φαγητού. Ο Κολλητήρης είναι ο μεγαλύτερος γιος του Καραγκιόζη και η μικρογραφία του.
- **Η Αγλαΐα:** η γυναίκα του Καραγκιόζη. Συνήθως δεν εμφανίζεται στην σκηνή, αλλά η χαρακτηριστικά γκρινιάρια της φωνή ακούγεται μέσα από το σπίτι του Καραγκιόζη. Είναι πάντα υπομονετική με τα καμώματα του Καραγκιόζη και πάντα έγκυος.
- **Ο Μπάρμπα-Γιώργος:** θείος του Καραγκιόζη, μεγάλος σωμος που φορά φουστανέλα, δυνατός και γενικά αγριάνθρωπος, συνήθως δέρνει το Βεληγκέκα για να προστατεύσει τον ανιψιό του, τον Καραγκιόζη.

Ποιοι είναι οι βασικοί χαρακτήρες στον Καραγκιόζη;

- **Ο Σιορ Διονύσιος ή Νιόνιος:** Ζακυνθινός με Ιταλική παιδεία, ο οποίος φέρει έντονη επτανησιακή προφορά. Εμφανίζεται πάντοτε τραγουδώντας παραδοσιακά τραγούδια. Είναι πάντοτε ενημερωμένος για τα γεγονότα, ευγενής και χαριτωμένος
- **Ο Μορφονιός:** έχει τεράστια μύτη και πιστεύει ότι είναι ωραίος.
- **Ο Βεληγκέκας:** φύλακας στο σαράι, συνήθως χτυπάει τον Καραγκιόζη κάθε φορά που θέλει να μπει μέσα.
- **Ο Βεζίρης:** ο Πασάς του παλατιού.

Το Θέατρο Σκιών, ο Καραγκιόζης μας...
Είναι Θέαμα που όχι μόνο ψυχαγωγεί το κοινό του
αλλά το διδάσκει, το μορφώνει και το διαπαιδαγωγεί!
Γενιές και γενιές μεγάλωσαν με τα αστεία
και τα διδάγματα του Καραγκιόζη μας...
που δεν είναι ένα κινούμενο καρτούν
όπως πιστεύουν κάποιοι...

Αλλά η προσωποποίηση του Έλληνα!
Ο Καραγκιόζης είναι ο εαυτός μας...
Είναι η μορφή που δεν σκύβει το κεφάλι!
Είναι η μορφή που μάχεται και διεκδικεί ανυπότακτα!
Όσο υπάρχει Φως θα υπάρχει Σκιά
και όσο υπάρχει Σκιά θα υπάρχει ο Καραγκιόζης μας!

Γιώργος Ηπειρώτης
(Καραγκιοζοπαίχτης)